

Spolek občanů bojuje za záchranu výjimečného stromu ve Starém Plese u Jaroměře

22.9.2025 - | Arnika

Spolek občanů proti těžbě šterkopísku ve Starém Plese vede již několik měsíců úmorný boj za záchranu významného stromu, který by podle odborného posudku Agentury ochrany přírody a krajiny ČR měl být vyhlášen jako památný strom. Případ upozorňuje na problematickou praxi některých úřadů při ochraně přírodního dědictví.

Dub letní rostoucí ve Starém Plese se nachází v environmentálně citlivé oblasti v blízkosti Přírodní památky Stará Metuje, kde je vyhlášena evropsky významná lokalita v rámci soustavy NATURA 2000. Pod povrchem pozemku se nalézá vodní jezero pitné vody, které představuje zásobu pro Jaroměř a přilehlé obce – celkem 25 % celkového ročního odběru. Strom je domovem několika chráněných druhů ptáků. V září 2024 pozemek koupil nový vlastník za účelem těžby šterkopísku.

Památný strom je obecně strom vynikající svým vzrůstem, věkem nebo nepůvodním druhem, představující výraznou krajinnou dominantu, což tento exemplář podle odborného posudku jednoznačně splňuje. Návrh na vyhlášení památných stromů může podat každý občan České republiky, což členové spolku také využili.

Měsíce úřednické nečinnosti

Spolek podal první podnět k vyhlášení památného stromu v květnu a druhý v červnu 2025. Odbor životního prostředí na ně dodnes neodpověděl. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ve svém posudku ze září 2025 potvrdila, že strom splňuje kritéria pro vyhlášení jako památný a označila jej za výjimečný. Právní zástupce spolku proto v září upozornil úřad, že při absenci včasné ochrany hrozí trvalé a nevratné škody na významné přírodní dominantě.

Situace se vyostřuje s blížícím se koncem září, kdy zemědělcům obhospodařujícím pole, u kterého strom roste, končí pachtovní smlouva. Pozemky v září 2024 zakoupil nový vlastník za účelem těžby šterkopísku. Existuje důvodná obava, že po sklizení pole může být strom odstraněn.

“Již od května tohoto roku intenzivně usilujeme o to, aby byl dominantní, výjimečný dub letní rostoucí na území naší obce, vyhlášen památným stromem. Naše aktivita je Odborem životního prostředí v Jaroměři zcela nevyslyšena. Nečinnost zdejšího úřadu je nepochopitelná a rozhodně neprospívá zdejší krajině. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí, zda bude strom vyhlášen památným či ne, je zcela v gesci zdejšího úřadu, dostáváme se do patové situace,” říká členka místního spolku Simona Merková.

Příklad systémového problému

Případ památného stromu ve Starém Plese ilustruje širší problém fungování některých úřadů při ochraně přírody. Památné stromy podle zákona je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji, avšak efektivní ochrana závisí na včasném a odpovědném přístupu příslušných orgánů.

Památné stromy vyhláší pověřený obecní úřad. K tomuto orgánu je možno směřovat podněty k vyhlášení stromů, což spolek řádně učinil s podporou odborného posudku renomované instituce. Přesto se řízení táhne již několik měsíců bez výsledku.

Arnika vyjadřuje plnou podporu aktivitám Spolku občanů proti těžbě štěrkopísku ve Starém Plese v jejich snaze zachránit výjimečný strom, který by měl být podle všech dostupných odborných stanovisek vyhlášen jako památný. Případ ukazuje na nutnost zefektivnění postupů při ochraně přírodního dědictví a odpovědnějšího přístupu místních úřadů k podnětům občanů v oblasti ochrany přírody.

Pro víc informací kontaktujte členku výboru Spolku občanů proti těžbě štěrkopísku ve Starém Plese Simonu Merklovou, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 371 041 nebo tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942.)

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/spolek-obcanu-bojuje-za-zachranu-vyjimecneho-stromu-ve-star-em-plese-u-jaromere>